

Plan för Flens kommuns krisberedskapsarbete 2020-2023

Inledning

Kommunen har ett övergripande ansvar inom området krisberedskap. I ansvaret ingår att verka för att risken för kriser inom kommunens geografiska område minskar, att sårbarheten i kommunens verksamheter är liten och att hantera uppkomna kriser så att de negativa konsekvenserna blir så begränsade som möjligt. Ansvaret sträcker sig därmed från ett förberedande och förebyggande arbete före något händer till att agera under en kris och se till att lärdomar dras efter en händelse. Genom sårbarhetsreducerande åtgärder och en god förmåga att hantera krissituationer i fred ska också en grundläggande förmåga till civilt försvar uppnås. Krisberedskapsarbetet ska bidra till att uppfylla kommunens strategiska mål för en trygg kommun.

Kraven på kommunen inom krisberedskapsområdet regleras främst i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och Överenskommelse om kommunernas krisberedskap som slutits mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Plan för Flens kommuns krisberedskapsarbete 2020-2023 är kommunens övergripande styrdokument för arbetet med krisberedskap och innehåller åtgärder, utbildning och övning. Dokumentet är styrande för kommunens nämnder och bolag.

Centrala begrepp

Kris och extraordinär händelse

Begreppen kris och extraordinär händelse fångar in samma typ av händelser och område.

Kris beskrivits som "en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisation. En kris är oväntad, utanför det vanliga och vardagliga och att lösa krisen kräver samordnade åtgärder från flera aktörer." (prop. 2007/08:92 s. 77)

Begreppet extraordinär händelse används i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och är närbesläktat med krisbegreppet men är omgärdat av särskilda regler. Begreppet definieras enligt lagen som "en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting".

Krisberedskap

Krisberedskap definieras i förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap som "förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer".

Krisberedskapsarbete i Flens kommun

Mål med kommunens krishantering och civilt försvar.

Det övergripande målet med kommunens krishantering i varje händelse är att negativa konsekvenser i en händelse undviks, hindras och begränsas i möjligaste mån.

Utgångspunkt är värnande om de nationella skyddsvärdena:

- människors liv och hälsa
- samhällets funktionalitet
- grundläggande värderingar, demokrati, rättssäkerhet samt mänskliga fri- och rättigheter
- miljö och ekonomiska värden
- nationell suveränitet.

Krishanteringen ska mer specifikt:

- säkerställa driften av den kommunala verksamheten, i synnerhet den samhällsviktiga
- skapa förutsättningar för samverkan, samordning och en samlad lägesbild mellan involverade aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar
- leda till att nödvändig information om händelsen delges alla som bor eller vistas inom kommunens gränser
- genom samverkan, bidra till en god krishantering i länet i de fall aktörer utanför kommunen berörs av en händelse.

Krishanteringen ska präglas av ett proaktivt förhållningssätt och tidigt agerande, även i osäkra situationer, för att nå målen, och vara genomtänkt och effektiv.

Förberedande och förebyggande arbete

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret vad gäller Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Kommunens förberedande och förebyggande arbete utgår från de tre principer som genomsyrar svensk krishantering:

- Ansvarsprincipen - den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har också motsvarande ansvar vid en kris.
- Likhetsprincipen - en verksamhets organisation och lokalisering ska så långt som möjligt överensstämma under normala förhållanden och under en kris.
- Närhetsprincipen - en kris ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället.

Utgångspunkten är att varje verksamhet, förvaltning och bolag, själva i första hand ansvarar för att hantera och leda i allvarliga händelser som uppstår. Förebyggande och förberedande arbetet genomförs på motsvarande sätt.

Varje förvaltning och bolag ska ha en ansvarig inom området krisberedskap som representerar förvaltningen eller bolaget i kommunövergripande sammanhang. Denna samordnar även det förberedande och förebyggande arbetet inom förvaltningen eller bolaget.

Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna och stödja de kommunala verksamheternas krisberedskapsarbete och uppnå likriktning och samsyn i nödvändiga delar. Kommunstyrelsen ansvarar även för samverkan med externa aktörer samt kommunövergripande krisorganisation och styrdokument.

Arbete med risk- och sårbarhetsanalyser

Kommunen ska varje mandatperiod sammanställa en risk- och sårbarhetsanalys ur ett krisberedskapsperspektiv.

Varje nämnd och bolag ska arbeta med analys av risk- och sårbarhet i sina verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen och ska samordna och stödja övriga nämnders och bolags arbete.

Arbete med åtgärder

Kommunstyrelsen ska utifrån risk- och sårbarhetsanalyser och i övrigt uppkomna behov ta fram en åtgärdsplan för varje mandatperiod som sammanställs i plan för Flens kommuns krisberedskapsarbete och antas av kommunfullmäktige.

Varje nämnd och bolag ska ta fram ett åtgärdsplan utifrån sitt verksamhetsområde. Åtgärdsplanen ska antas av nämnd respektive styrelse.

Varje nämnd och bolag ansvarar för att genomföra sina åtgärdsplan. Kommunstyrelsen ansvarar för de kommunövergripande åtgärderna och ska samordna och stödja nämnder och bolag i arbetet med sina åtgärder.

Arbete med utbildning och övning

För att upprätthålla förmågan att hantera händelser som krävs enligt planen behövs utbildning och övning. Kommunstyrelsen ansvarar för planering och genomförande av utbildningar och övningar. Varje nämnd och bolag ansvarar för att medarbetare har möjlighet att delta i relevanta utbildningar och övningar. Varje nämnd och bolag har ansvar för att identifiera vilka behov av ytterligare utbildning och övning som verksamheten har.

Funktion	Krav
Varje medarbetare och chef	Introduktion om krisberedskapsområdet, kommunens och medarbetarens roll i kris, vid nyanställning och för chef vid ny befattning
Tjänsteman i beredskap och medlem i krisledningsstaben	Introduktion till uppdraget
Medarbetare som tjänstgör som tjänsteman i beredskap	Minst fyra övnings- och/eller utbildningstillfällen varje år
Krisledningsstaben (ordinarie medlemmar och ersättare)	Minst två övnings- och/eller utbildningstillfällen varje år

Personer som kan vara aktuella i en förstärkt stab	Minst ett övnings- och/eller utbildningstillfälle varje år
Förvaltningars och bolags krisledningsgrupper	Minst två övnings- och/eller utbildningstillfällen varje år
Krisledningsnämnden (ordinarie medlemmar och ersättare)	Minst ett övnings- och/eller utbildningstillfälle varje år, samt en introduktion av uppdraget för nya medlemmar
Ordinarie nämnder	Minst ett övnings- och/eller utbildningstillfälle varje mandatperiod
Externa aktörer i kommunen med samhällsviktig verksamhet	Kommunen ska erbjuda minst ett övnings- och/eller utbildningstillfälle vartannat år
Övrigt	Utöver ovanstående krav ska larmvägar testas årligen

Arbete med samverkan

Kommunen ska aktivt delta i förebyggande och förberedande samverkansaktiviteter med aktörer som kan komma att bli berörda av en krissituation där Flens kommun involveras. Kommunen ska verka för ett gott samarbete med samhällsviktiga aktörer och frivilliga resursgrupper (FRG) i kommunen samt krisberedskapsaktörer i länet.

Uppföljning av arbetet med krisberedskap och statlig ersättning för kommunernas krisberedskap

Arbetet med och måluppfyllelsen av åtgärdsplanerna ska redovisas till kommunstyrelsen i årsredovisning och budgetuppföljning.

Åtgärder 2020-2023

Risk- och sårbarhetsanalys

Mål

Kommunens verksamheter ska arbeta löpande med kontinuitetshantering. Det ska finnas kontinuitetsplaner för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet i hela organisationen.

Aktivitet

Alla samhällsviktiga verksamheter i kommunen ska ha kontinuitetsplaner. (KS alla nämnder och bolag)

Arbetet med att ta fram en ny risk och sårbarhetsanalys ska påbörjas 2022. (KS alla nämnder och bolag)

Geografiskt områdesansvar

Mål

Kommunens trygghetspunkter, dit boende och andra som vistas i kommunen kan bege sig i krissituationer för att få information om händelsen och stöd ska vara etablerade och väl kända för medborgarna.

Kommunens invånare ska ha kunskap om deras roll och ansvar i krissituationer.

Kommunen ska ha en etablerad samverkan med samhällsviktiga aktörer i Flens kommun som krävs av Överenskommelse om kommunernas krisberedskap som slutits mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Aktiviteter

Genomföra åtgärder för att utveckla kommunens trygghetspunkter och säkra bemanning, kompetens, samt utrustning och rutiner. (KS)

Kommunens trygghetspunkter ska ingå i övning vid minst två tillfällen under mandatperioden. (KS)

Upprättande av minst tre informationspunkter på tätorter som inte har etablerade trygghetspunkter. (KS)

Genomföra en eller flera kunskaphöjande aktiviteter riktade mot boende i kommunen varav minst en är riktad mot skolelever. (KS, BUKN, SN)

Utveckla samverkan med samhällsviktiga aktörer i kommunen. (KS)

Utbildning och övning

Mål

Flens kommun ska ha en robust organisation som har kunskap och erfarenhet att agera i kris och extraordinär händelse.

Aktiviteter (KS)

Årlig insats

Utbildning i krisorganisation

Stabsmetodikutbildning

Övning i stabsarbete

Övning i för kommunen relevant riskscenario

Övning i samverkan med extern aktör

Utbildning och övning i radiokommunikation

Under mandatperioden

Utbildning om kommunens roll under höjd beredskap

Utbildning av krisledningsnämnd

Oannonserad test av larmrutiner

Rapportering

Mål

Kommunen ska ha praktisk erfarenhet av samverkan via den teknik som avses i Överenskommelse om kommunernas krisberedskap som slutits mellan staten och Sveriges kommuner och regioner, SKR.

Aktiviteter

Medarbetare som kan komma att arbeta med samverka med externa aktörer i en kris ska öva samverka med externa krisberedskapsaktörer via nämnd teknik. (KS alla nämnder och bolag)

Höjd beredskap**Mål**

Kommunens ledningsfunktioner ska ha den grundläggande kunskap som krävs enligt lagen

Den allmänna kunskapen om totalförsvaret ska spridas i kommunorganisationen samt till allmänheten

Kommunen ska säkerställa en fungerande organisation under höjd beredskap

Aktiviteter

En utbildning ska hållas för krisledningsstab och kommunstyrelsen om kommunens roll vid höjd beredskap. (KS)

Information ska tillhandahållas i form av tryckta publikationer på arbetsplatser i kommunen samt spridas genom kommunens informationskanaler till allmänheten. (KS)

Kommunen ska genomföra krigsplacering av personal och materiel. (KS, alla nämnder och bolag)

Kontinuitetshöjande åtgärder**Mål**

Krisorganisationen ska ha förmåga att hantera en krissituation som omfattar flera förvaltningar och externa aktörer och får stor påverkan på många som bor eller vistas i kommunen.

Kommunen ska ha minskat sårbarheten i samhällsviktig verksamhet.

Aktiviteter

Rutiner, organisation och instruktioner för krishantering ska vara väl kända och prövade i alla kommunens förvaltningar (KS i kommunövergripande delar, alla nämnder och bolag inom respektive område.)

Tekniska förutsättningar för krisorganisationen ska ses över och effektiva lösningar tas i drift. (KS)

Inventering ska göras av krisledningsplatserna, och de ska vid behov utvecklas för att vara ändamålsenliga. (KS)

Samtliga samhällsviktiga verksamheter i Flens kommun ska ha kontinuitetsplaner enligt kommunens risk och sårbarhetsanalys. (Alla nämnder och bolag)

En översyn av personella resurser vid bortfall av många medarbetare i samhällsviktig verksamhet ska genomföras. (Alla nämnder och bolag)

Åtgärder ska genomföras för att säkerställa kontinuitet i tjänster och verksamheter som kommunen har avtal med och som är samhällsviktiga eller som samhällsviktig verksamhet är kritiskt beroende av. (KS)

Kriskommunikation

Mål

Flens kommun ska ha en väl fungerande kriskommunikation.

Aktiviteter

Rutiner och instruktioner ska tas fram för kriskommunikation för att minska sårbarheten. (KS)

Rutiner för att hantera extern kriskommunikation på andra språk än svenska ska utformas. (KS)

Kommunikationskanalernas kapacitet i en stor störning med hög belastning ska övas. (KS)

Användning av statlig ersättning för kommunernas krisberedskap

Statlig ersättning för kommunernas krisberedskap ska användas till:

- Lönekostnad för en funktion som arbetar med krisberedskap.
- Planering och genomförande av risk- och sårbarhetsanalys
- Utbildnings- och övningsverksamhet
- Utvecklingsarbete i form av samordningsaktiviteter, framtagande av rutiner, rådgivning och utredningsverksamhet
- Rapportering av arbete inom krisberedskap till länsstyrelsen

Ersättning för utomhusvarning

Ersättningen avses användas till underhåll av utrustning för utomhusvarning.

Samverkansersättning

Ersättningen avses användas till utvecklingsåtgärder tillsammans med aktörer i länet (exempelvis utbildningar eller övningar inom området samverkan mellan aktörer utanför kommunen).